86- KITABU'L-HUDUD
1- Sakinilacak Sinirlar Babi
2- Bâb: Hamr (Yâni Sarâb) Içilmez
3- Içki Içenin Dövülmesi Hakkinda Gelen Sey Babi
4- Haddin Evde Vurulmasini Emreden Kimse Babi
5- (Içme Suçunda) Yapraklari Soyulmus Hurma Deynekleri Ile Ve Na'llerle Dövme Babi
6- Sarâb Içene La'net Etmenin Mekruh Olmasi Babi
7- Çalarken Hirsizin Hâli (Nasil Olur) Babi
8- Ismi Açikça Söylenmedigi Zaman Hirsiz Kisiye La'net Etmek Babi
9- Bâb: Haddler Bir Keffârettir
10- Bâb: Mit Minin Sirti Ezâ Etmekten Korunmustur Ancak Üzerine Vâcib Olmus Bir Hadd'de Yâhud Kul Hakkinda Korunmaz
11- Allah'in Ta'yîn Etmis Oldugu Haddleri Uygulayip Yerine Getirmek Ve Allah'in Haramlarina Saygisizlik Edenlerden Intikaam Almak Babi
12- Haddlerin (Içtimaî Mevkii Yüksek Olan) Serîfe De (Içtimaî Mevkii Asagi Olan) Hakire De Müsâvi Olarak Uygulanip Yerine Getirilmesi Babi
13- Devlet Baskanina (Y&Hud Onun Vekili Olan Hâkime) Yükseltildigi Zaman, Ser'î Bir Ceza Hakkinda Sefaat Etmenin Çirkinligi Babi
14- Yüce Allah'in Su Kavli Babi:
15- Hirsizin Tevbe Etmesi Babi

Rahman ve Rahim olan Allah'in ismiyle

86- KITABU'L-HUDUD

(Sert Cezalar Kitabi) [1]

1- Sakinilacak Sinirlar Babi [2]

2- Bâb: Hamr (Yâni Sarâb) Içilmez

Ibn Abbâs da:

Zina sirasinda zina eden kimseden îmân nuru çekilip çikarilir, demistir [3].

1-.....Bize el-Leys, Ukayl'den; o da Ibn Sihâb'dan; o da Ebû Bekr ibn Ab dir rahman'dan; o da Ebû Hureyre(R)'den tahdîs etti. Ra-sûlullah (S) söyle buyurmustur: "Zina eden kisi zina ettigi sirada mii'-min oldugu hâlde zina edemez. Içki içen de içki içtigi sirada mü'min olarak içemez. Hirsiz da hirsizlik yaptigi sirada mü'min oldugu hâlde hirsizlik edemez. Yagmacilik yapan kimse de insanlar gözlerini ona dogru yükseltip bakarlarken (yânî insanlarin gözleri önünde) yagmacilik ettigi zaman mü 'min olarak yagmacilik ve çapulculuk edemez"[4].

Ve Ibn Sihâb'dan; o da Saîd ibnu'l-Müseyyeb'den ve Ebû Sele-me'den; onlar da Ebû Hureyre'den; o da Peygamber(S)'den "'Çapulculuk" fikrasi müstesna, bundan önceki hadîsin benzerini rivayet et-mislerdir.

3- Içki Içenin Dövülmesi Hakkinda Gelen Sey Babi

2-.....(Buradaki iki yoldan) bize Katâde,'Enes ibn MâIik(R)'ten tahdîs etti ki, Peygamber (S) sarâb içme suçunda, yapraklan soyulmus hurma deynegi ve na'llerle (yâni ayakkabilarla) dövme cezasi uygulamistir. Sonra Ebû Bekr de içki içer kimseye kirk deynek vurmustur [5]

4- Haddin Evde Vurulmasini Emreden Kimse Babi

3-.....Ukbe ibnu'I-Hâris (R) söyle demistir: en-Nuaymân yâhud en-Nuaymân'in oglu içki içmis olarak getirildi. Peygamber (S) evde bulunan kimselere onu dövmelerini emretti.

Ukbe dedi ki: Bu emir üzerine onu dövdüler, ben de onu na'llerle dövenler içinde bulundum [6].

5- (Içme Suçunda) Yapraklari Soyulmus Hurma Deynekleri Ile Ve Na'llerle Dövme Babi

4-.....Bize Vuheyb ibn Hâlid, Eyyüb'dan; o da Abdullah ibn Ebî Muleyke'den; o da Ukbe ibnu'l-Hâris(R)'ten söyle tahdîs etti: Pey-gamber(S)'in huzuruna Nuaymân yâhud Nuaymân oglu sarhos olarak getirildi. Bu kendisine çok agir geldi de evde bulunan kimselere onu dövmelerini emretti. Oradakiler onu hurma deynekleri ve na'llerle dövdüler. Ben de onu dövenler arasinda idim [7].

5-.....Bize Katâde tahdîs etti ki, Enes ibn Mâlik (R): Peygamber (S) sarâb içmede hurma dallan ve na'llerle dövme cezasi uyguladi, Ebû Bekr de kirk deynek vurdu, demistir [8].

6-.....Ebû Hureyre (R) söyle dedi: Peygamber(S)'in huzuruna sarâb içmis bir kimse getirildi. Peygamber (orada bulunanlara):
— "Bunu dövünüz!" buyurdu.
Ebû Hureyre dedi ki: Artik bizden eliyle döven, ayakkabisi ile döven, ihrami ile döven kimseler vardi. Dövme isi bitince topluluktan bâzi kimseler bu adama:
— Allah seni hor ve zelîl kilsin! dediler. Peygamber:
— "(Hayir) böyle söylemeyiniz! Bu adamin aleyhine seytâna yardim etmeyiniz!" buyurdu [9].

7-.....Bize Ebû Husayn tahdîs edip söyle dedi: Ben Umer ibn Saîd en-Nahaî'den isittim, söyle dedi: Ben Alî ibn Ebî Tâlib(R)'den isittim, söyle dedi: Ben herhangibir kimseye hadd vurup da onun ölmesiyle nefsimde üzüntü duymus degilimdir. Ancak böyle bir üzüntüyü içki içen kimse hakkinda duymusumdur. Sayet içki içen kimse hadden dolayi ölseydi, muhakkak ben onun diyetini verirdim. Bunun da sebebi sudur: Çünkü Rasûlullah (S) içki içenin haddi hakkinda bize sabit bir aded

kaanûnlastirmamistir [10].

8-.....es-Sâib ibn Yezîd (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) zamaninda, Ebû Bekr'in emirliginde ve Umer'in halifeliginin bas tarafinda bize sarâb içmis olan sarhos getirilirdi de, bizler ona dogru kalkar, ellerimizle, ayakkabilarimizla ve ridâlarimizla döverdik. Umer'in emirliginin sonunda, Umer sarhosa kirk deynek vurdu. Nihayet insanlar içki içmek ve fesâd çikarmakta ileri gittikleri zaman, Umer sarhoslara seksen deynek vurdurdu [11].

6- Sarâb Içene La'net Etmenin Mekruh Olmasi Babi

Çünkü o kimse içki içmekle Islâm Dîni'nden disari çikici degildir [12].

9-.....Bize el-Leys tahdîs edip söyle dedi: Bana Halîd ibn Yezîd, Saîd ibn Ebî Hilâl'den; o da Zeyd ibn Eslem'den; o da babasi (Umer'in hizmetçisi olan) Eslem el-Habesî'den; o da Umer ibnu'l-Hattâb(R)'dan söyle tahdîs etti: Peygamber (S) zamaninda Abdullah isminde bir adam vardi. Insanlar tarafindan "Himâr (= Esek)" lakabi ile lakablandinurdi. Bu zât Rasûlullah'i arasira güldürürdü. Peygamber bu adama, sarâb içtigi için deynekleme cezasi uygulamisti. Bir gün bu Abdullah yine huzura getirildi, Peygamber deyneklenme-sini emretti, o da deyneklendi. Topluluktan birisi:
— Yâ Allah, su adama la'net et, içki yüzünden ne kadar da çok huzura getiriliyor! dedi.
Bunun üzerine Peygamber:
— "Ona la'net etmeyiniz! Vallahi kesin olarak bilmisimdir ki bu zât muhakkak Allah'i ve Rasûlü'nü sevmektedir" buyurdu [13].

10-.....Ebû Hureyre (R) söyle demistir: Peygamber(S)'e sarhos bir adam getirildi. Peygamber onun dövülmesini emretti. Artik bizden kimimiz onu eliyle dövüyor, kimimiz ayakkabisiyle dövüyor, kimimiz de elbisesiyle dövüyordu. Dövme isi bitince içimizden bir
adam:
— Buna ne oluyor! Allah bunu zelîl kilsin! dedi.
Bunun üzerine Rasûlullah:
__"Kardesinizin aleyhinde seytânin yardimcilari olmayiniz1"buyurdu [14].

7- Çalarken Hirsizin Hâli (Nasil Olur) Babi

11-..... Bize Fudayl ibn Gazvân, Ikrime'den; o da Ibn Abbâs(R)'tan tahdîs etti ki, Peygamber (S) söyle buyurmustur: "Zina edici kisi zina ettigi sirada mü'min oldugu hâlde zina edemez. Hirsiz kisi de hirsizlik ettigi sirada mü'min oldugu hâlde hirsizlik yapmaz!" [15].

8- Ismi Açikça Söylenmedigi Zaman Hirsiz Kisiye La'net Etmek Babi [16]

12-.....Bize (Süleyman ibn Mihrân) el-A'mes tahdîs edip söyle dedi: Ben Ebû Salih'ten isittim; o da Ebû Hureyre(R)'den ki, Peygamber (S) söyle buyurmustur: "Allah su hirsiz kisiye la'net etsin ki, o bir migfer çalar da o sebeble eli kesilir, bir ip çalar da o yüzden eli kesilir!"
el-A'mes: Ebû Hureyre'nin bu hadîsini rivayet edenler, hadîsteki "Beyda" lafzinin harbde basa giyilen demir migfer oldugunu, ipin de en az kiymeti birkaç dirheme müsâvî olan nevi'den degerli birsey oldugu görüsünde bulunurlardi, demistir [17].

9- Bâb: Haddler Bir Keffârettir

13-.....Ubâdeibnu's-Sâmit(R) söyle demistir: Bizler bir mecliste Peygamber(S)'in yaninda idik. Bizlere söyle buyurdu: "Benimle su sartlar üzere bey'at ediniz: Allah'a (ibâdette) hiçbirseyi ortak kilmamak, hirsizlik etmemek, zina eylememek..." diye sayip el-Mümtehine: 13. âyetinin hepsini okudu. "Içinizden bu and ve sözünde duranin ecri Allah'a âiddir. Bu dediklerimden birini yapip da ondan dolayi dünyâda ikaaba ugratilirsa, bu ikaab ona keffârettir. Bunlardan bir suçu yapip da yaptigi fiili Allah Taâlâ örterse (onun isi de Allah'a âiddir), Allah dilerse onu magfiret eder, dilerse onu azâblan-dirir" [18]

10- Bâb: Mit Minin Sirti Ezâ Etmekten Korunmustur Ancak Üzerine Vâcib Olmus Bir Hadd'de Yâhud Kul Hakkinda Korunmaz

14-.....Abdullah ibn Umer (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) Veda Hacci'nda (Minâ'da Nahr günü yaptigi hutbesinde):
— "Dikkat edin! Hürmetçe en büyük bilmekte oldugunuz ay hangisidir?" buyurdu.
Sahâbîler:
— Bu hacc ayimiz degil mi? dediler. Rasûlullah:
— "Hürmetçe en büyük bilmekte oldugunuz belde hangisidir?" buyurdu.
Sahâbîler:
— Bu Mekke beldemiz degil mi? dediler. Rasûlullah:
— "Hürmetçe en büyük bilmekte oldugunuz gün hangisidir?" buyurdu.
Sahâbîler:
— Bu hacc günlerimiz degil mi? dediler. (Bu mukaddimeden sonra) Rasûlullah:
— "Sübhesiz ki Allah Tebâreke ve Taâlâ sizlere bu ayinizda, bu beldenizde, bu gününüzün haram oldugu gibi (birbirinize) kanlarinizi, mallarinizi, namuslarinizi haram kilmistir (bunlar her türlü te-câvüzden korunmustur). Ancak bir hakk karsiliginda olmak müstesnadir. Dikkat edin! Bunlari sizlere teblig ettim mi?" buyurdu.
Bu soruyu Rasûlullah üç kerre sordu. Sahâbîler her defasinda O'na:
— Evet, teblig ettin! diye cevâb veriyorlardi. Sonra Rasûlullah:
— "Sizlere yazik -yâhud: Sizlere veyl olur-; sakin benden sonra birbirlerinizin boyunlarina vuracak

surette birbirlerinizi küfre nisbet edip de kitali halâl saymaya dönmeyin -yâhud: Fiilleriniz birbirlerinin boyunlarina vuran kâfirlerin fiillerine benzemesin-!" buyurdu [19].

11- Allah'in Ta'yîn Etmis Oldugu Haddleri Uygulayip Yerine Getirmek Ve Allah'in Haramlarina Saygisizlik Edenlerden Intikaam Almak Babi

15-.....Âise (R) söyle demistir: Peygamber (S) dünyâ islerinde iki is arasinda muhayyer kilindiginda, o is günâh olmadigi müddetçe, muhakkak onlarin en kolay olanim tercîh ederdi. Eger o isler günâh nev'inden olurlarsa, Peygamber onlarin ikisinden de insanlarin en uzak bulunani olurdu. Allah'a yemîn ederim ki, O, kendisine getirilen hicbirseyde kendi nefsi için asla intikaam almazdi. O ancak Allah'in haramlarinin parçalanip hürmetsizlik edilmesinde Allah için (öfkelenir) intikaam alirdi [20].

12- Haddlerin (Içtimaî Mevkii Yüksek Olan) Serîfe De (Içtimaî Mevkii Asagi Olan) Hakire De Müsâvi Olarak Uygulanip Yerine Getirilmesi Babi

16-.....Bize el-Leys, Ibn Sihâb'dan; o da Urve'den; o da Âise(R)'den söyle tahdîs etti: Usâme, Kureys'in Mahzum soyuna men-sûb olup hirsizlik yapmis bir kadin hakkinda (sefkat için) Peygamber(S)'le konusmustu. Bunun üzerine Peygamber: "Sizden evvelki ümmetler ancak sundan helak olmuslardir: onlar haddi (yânî cezayi) hakir kimseye uygular idiler de serefli olan kimseyi terkederlerdi. Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki, eger (Muhammed'in kizi) Fâîima bu isi yapmis olaydi, muhakkak onun elini de keserdim" buyurdu [21].

13- Devlet Baskanina (Y&Hud Onun Vekili Olan Hâkime) Yükseltildigi Zaman, Ser'î Bir Ceza Hakkinda Sefaat Etmenin Çirkinligi Babi

17-.....Bize el-Leys, Ibn Sihâb'dan; o da Urve'den; o da Âise(R)'den söyle tahdîs etti (Âise söyle demistir): Kureys'in Mahzûm soyundan olup da hirsizlik etmis bulunan bir kadinin durumu, Kureys'e haylî üzüntü vermisti. Onlar:
— Bu kadini cezadan afv hususunda Rasûlullah ile kim konusabilir? Bu hususta kelâm etmeye Rasûlullah'in sevgilisi olan Usâme'-den baska kim cesaret edebilir ki? dediler.
Nihayet Usâme, bu hususta Rasûlullah ile konustu. Bunun üzerine Rasûlullah (S):
— "Allah'in ta'yîn ettigi cezalardan bir ceza hususunda sefaat mi ediyorsun?" buyurdu.
Sonra ayaga kalkip bir hitabe yaparak söyle dedi:
— "Ey insanlar! Sizden evvelki (ümmet)ler ancak su sebebden sapmislardir: Onlar aralarinda serefli bir kimse çaldigi zaman onu birakirlardi da zayif olan çaldigi zaman ona ceza uygularlardi. Allah 'a yemîn ediyorum ki, eger Muhammed'in kizi Fâtima çalmis olaydi, muhakkak onun elini de keserdim!" [22].

14- Yüce Allah'in Su Kavli Babi:

'Erkek hirsizla kadin hirsizin -o islediklerine bir karsilik ve ceza ve Allah'tan (insanlara) ibret verici bir ukubet olmak üzere- ellerini kesin!... "(ei-Mâide: 38) [23].

Ve ne kadar malda el kesilir? Alî (R), hirsizin elini avuçtan (yâhud bilekten) kesmistir [24]
Katâde, hirsizlik yapmis bir kadinda onun yalniz sol eli kesildi, onda baska bir kesme olmadi, demistir [25].

18-.....Bize Ibrâhîm ibn Sa'd, Ibn Sihâb'dan; o da Urve'den tahdîs etti ki, Âise (R): Peygamber (S) "Hirsizin eli, dörtte bir dînâr ve daha fazla kiymette mal çaldigi zaman kesilir" buyurdu, demistir.
Bu hadîsi ez-Zuhrî'den rivayet etmekte Abdurrahmân ibn Hâlid, ez-Zuhrî'nin erkek kardesinin oglu ve Ma'mer ibn Râsid üçlüsü de Ibrâhîm ibn Sa'd'a mutâbaat etmislerdir [26].

19-.....Bu seneddekirâvîlerdeÂise(R)'den, Peygamber(S)'in "Hirsizin eli dörtte bir dinarda kesilir" buyurdugunu nakletmisîerdir.

20-.....Âise (R) buradaki râvîlere, Peygamber(S)'in: "Dinar'in dörtte biri kiymetindeki hirsizlikta el kesilir" buyurdugunu tahdîs etmistir.

21-.....Bize Abde, Hisâm'dan tahdîs etti ki babasi Urve söyle demistir: Bana Âise (R): Peygamber (S) zamaninda hirsizin eli ancak hacefe denilen kalkan veya turs denilen kalkan kiymetinde bir mal çaldiginda kesilirdi, diye haber verdi.

22- Bize Usmân ibn Ebî Seybe tahdîs etti. Bize Humeyd ibn Ab-dirrahmân tahdîs etti. Bize Hisâm, babasi Urve'den; o da Âise'den bunun benzeri hadîsi tahdîs etti.

23-.....Bize Hisâm ibn Urve, babasindan haber verdi ki Âise (R):
— Hirsizin eli hacefeden yâhud tursten daha asagida bir mal için kesilmezdi. Bunlarin herbiri kiymetli seylerdi, demistir.
Bu hadîsi Vekî' ile Ibn Idrîs de Hisâm'dan; o da babasindan mür-sel olarak rivayet etmistir.

24-.....Âise (R): Peygamber (S) zamaninda hiçbir hirsizin eli micenn denilen yâhud hacefe denilen bir kalkan bedelinden daha asagida bir mal için kesîlmemistir. Hâlbuki bu kalkanlardan herbiri kiymetli seylerdi, demistir [27].

25-.....Bana Mâlik ibn Enes, Abdullah ibn Umer'in himayesinde bulunan Nâfi'den; o da Abdullah ibn Umer(R)'den tahdîs etti ki, Rasûlullah (S) degeri üç dirhem olan bir kalkan hirsizliginda hirsizin elini kestirmistir.
Ve ona Nâfi'den rivayette Muhammed ibn Ishâk mutâbaat etmistir.

el-Leys de: Bana Nâfi' "Semenehu" yerine "Kiymetehu" seklinde tahdîs etti, demistir.

26-.....Bize Cuveyriye, Nâfi'den tahdîs etti ki, Ibn Umer (R): Peygamber (S) üç dirhem degerinde olan bir kalkan hirsizliginda hirsizin elini kestirdi, demistir.

27-..... Ubeydullah söyle demistir: Bana Nâfi' tahdîs etti ki, Abdullah ibn Umer (R): Peygamber (S) semeni üç dirhem olan bir kalkan hirsizliginda hirsizin elini kestirdi, demistir.

28-..... Bize Mûsâ ibn Ukbe, Nâfi'den tahdîs etti ki, Abdulah ibn Umer (R): Peygamber (S) semeni üç dirhem olan bir micenn kalkani hirsizliginda hirsizin elini kestirdi, demistir

29-.....Bize el-A'mes tahdîs edip söyle dedi: Ben Ebû Salih'ten isittim, söyle dedi: Ben Ebû Hureyre(R)'den isittim, söyle dedi: Rasûlullah (S) söyle buyurdu: "Allah su hirsiza la'net etsin ki, o bir migfer çalar da eli kesilir, bir ip çalar da (o küçük sey sebebiyle) eti kesilir!" [28].

15- Hirsizin Tevbe Etmesi Babi [29]

30-.....Bana Ibnu Vehb, Yûnus'tan; o da Urve'den; o da Âise(R)'den tahdîs etti ki, Peygamber (S) hirsizlik eden bir kadinin elini kestirmistir. Âise:
— Artik bundan sonra o kadin bana gelir, ben de onun hacetini Peygamber'e yükseltir, arzederdim. Kendisi bu hâdiseden sonra tevbe etti ve tevbesi de güzel oldu, demistir [30].

31-..... Bize Ma'mer ibn Râsid, ez-Zuhrî'den; o da Ebû Idrîs'ten haber verdi ki, Ubâdetu'bnu's-Sâmit (R) söyle demistir: Ben bir topluluk içinde Rasûlullah (S) ile bey'atlastim da bey'atte söyle buyurdu: "Ben sizlerle su sartlar üzerine bey'atlasiyorum: Allah'a (ibâdette) hiçbir seyi ortak kilmamaniz, hirsizlik yapmamaniz, çocuklarinizi öldürmemeniz, ellerinizle ayaklariniz arasindan bir iftira düzüp getirmemeniz (yânî kendiliginizden kimseye hiçbir iftira düzüp atmamaniz), hiçbir ma'rüf iste bana isyan etmemeniz. Sizden her kim bu sözünde durursa, onun ecri Allah'in (fazilet ve kerem) zimmetindedir. Bu dediklerimden birini yapip da ondan dolayi dünyâda yakalanirsa, bu onun için bir keffârettir ve bir temizliktir. Bunlardan birini yapip da yaptigi fiili Allah örterse, onun bu isi de Allah 'a kalir. Allah isterse onu azâblandirir, isterse onu affeder."
Ebû Abdillah el-Buhârî: Hirsiz, elinin kesilmesinden sonra tevbe ettigi zaman sâhidligi kabul edilir. Her hadd vurulan da böyledir, tevbe ettigi zaman sâhidligi kabul edilir, dedi [31].

---

[1] Hudûd, Hadd'in cem'idir. Hadd, men' etmek, sinir koymak ma'nâlanna gelir. Baskalarini içeriye girmekten men' ettigi için Arablar kapiciya "Haddâd" derler. Tarlalari birbirinden ayiran sinirlarla devletler arasindaki sinirlara "Hudûd" denilmesi bundandir. Kitâblarda görülen ta'rîfler, efradini cami' agyarini mâni', yâni birseyin bütün ma'nâlarini toplayip baska ma'nâlarin o ta'rîfe girmesine mâni' olduklari için, onlara da mantikta "Hadd" denilir. Serîat örfünde ise "Hadd", Allah için bir hakk olarak ta'yîn olunan ceza ve ukubettir. Bu haddin zina, iftira, sarâb içme, hirsizlik ve kati gibi cürümlere âid olan nevi'leri vardir. Su âyetlerdeki Hudûd, cürüm ve ma'siyet ma'nâsinadir:
"„ Bu hükümler, Allah 'in sinirlaridir. Sakin onlarq yaklasmayin... " (el-Bakara: 187); "... Bunlar Allah'in sinirlaridir. Onlari geçmeyin. Kim Allah'in sinirlarini asarsa, iste

onlar zâlimlerin tâ kendileridir" (el-Bakara: 229); "... Kim Allah'in hududunu asarsa, muhakkak ki kendisine yazik etmis olur... " (et-Talâk:

[2] Bâzi nüshalarda "Kitâbu'I-hudûd ve mâ yuhzeru mine'l-hudûd" seklinde gelmistir ki, "Hudûd hükümleri ve sakinilacak sinirlar kitabi" demek olur. Buhâ-rî bu bâbda hadîs zikretmedi

[3] el-Müstemlî'nin rivayetinde bu baslik, "Bâbu'z-zinâ ve'l-hamr = Zinâ ve sarâb içmenin hükmü babi" seklindedir. Ibn Abbâs'in bu sözünü Ebû Bekr Ibn Ebî Seybe îmân Kitâbi'nda rivayet etmistir.

[4] Bunun bir rivayeti Esribe'de de geçmisti. Müslim de bunu EsrIbe'de rivayet etti. Orada da bildirildigi üzere sârih Ibn Battal söyle demistir: Içki Içmek hakkinda gelen haberler içinde en siddetlisi, bu Ebû Hureyre hadîsidir. Çünkü hacete zikredilen dört günâhi isleyenlerden bunlari isledikleri sirada îmân suurunun kendilerinden gittigi haber verilmistir ki, zahire göre bu çok agirdir...

Haricîler, tebligin zahirine tutunup büyük günâhlari haram olduklarini bilerek isleyenleri tekfir etmislerdir. Sünnet ehli âlimleri ise buradaki îmâni kemâle hamledip "Büyük günâhlari isleyenlerin îmâni tam ve kâmil olmaz" suretinde tefsir etmislerdir. Sârih Hattâbî de: "Içki içmeyi ve diger günâhlari halâl sayarak isleyenler mü'min olmaz" diye te'vîl etmistir.

[5] Bu hadîs alkollü içki içene ser'î ceza olmak üzere deynekie dövme uygulandigina açik bir delildir. Müslim Hudûd'da bunun birkaç rivayetini getirmistir.

[6] Bu hadîs hadd'in bazen evlerde de yapilabilecegine delâlet etmistir. Bunun bir rivayeti Vekâlet'te de geçmisti.

[7] Bu da ayni hadîsin baska yoldan gelen bir rivayetidir.

[8] Buhârî bu hadîsle içme suçunda hurma deynekleri ve na'llerle dövmekle yetinmenin cevazina isaret etmistir. Nevevî de: Âlimler hurma deynegi ve na'llerle ve elbise uçlanyla dövmekle yetinmek üzerinde ittifak ettiler, demis; sonra da: En sahîh olan kamçi Ile dövülmesinin cevazidir, demistir (Aynî).

[9] Hadîste o sarhosun dövülmesi emredildigi hâlde, dayak mikdân bildirilmemistir. Sarâbin harâmhgi Kur'ân ile sabit oldugu için, sarâbin azi da cezayi gerektirir. Diger içkilerde ceza haddi sarhosluk derecesine göredir. Hadîsin sonunda Peygamber'in horlamayi nehyetmesi, mü'minin horlanmasina seytân sevindigi içindir.

[10] Hadîsin sonundaki "Lem yesünnehû" cümlesinin ma'nâsi. Rasûlullah bu konuda sabit bir sayi ta'yîn ve takdir etmedi demektir. Ibn Mâce'nin Sünen'inde su ziyâde vardir: Alî: Muayyen bir sayi ile vurdugumuz hadd bizim kendi icti-hâdimizdir, dedi. Bu hadîsle bu ziyâde sarhosa sabit olan cezanin gayri muayyen olarak bir mikdâr dövmekten ibaret oldugunu göstermektedir. Imâm Safiî: "Eger sarâb içen kisi el ile, libâs ile dövülerek ta'zîr edilir de ölürse, imâma bir mes'ûliyet sabit olmaz. Eger kirbaçla dögmüs ise diyetini öder" demistir.

[11] Bunun ma'nâsi sudur: Umer zamani Irak ve Sâm fethedilince insanlar bu sulak, münbit, yasayisi rahat, üzümleri ve meyveleri bol yerlerde yasamaga basladi. Böyle refah artinca da sarâb içenler çogaldi. Bu sebebden dolayi Umer içenlere agir basmak ve onlari bu fiilden men' etmek maksadiyle içme cezasini artirdi.

[12] Buliân bu basligi, içene la'net etmeyi nehyeden hadîsle "Insan içerken mü'mIn oldugu hâlde içmez" hadîsi arasini uyusturmak maksadiyle getirmise benziyor...

[13] Bu Abdullah sen, sakaci ve horlamalara aldirmaz bir kimse olup, kendisine "Esek" denilmesinden de hiç kizmazdi. Abdullah'in bâzi hâl ve hareketlerine Rasûlullah gülerdi. Sârih Kirmânî onun garîb hareketlerinden birini söyle bildirir: Abdullah bir gün veresiye bir tulum yag, bîr tulum da bal satin alip bunlari Peygamber'e getirerek hediye etmis. Bir müddet sonra yag ve bal sahibi gelip bunlarin bedelini isteyince, Abdullah adami yanma alip Peygamber'e getirmis ve: Yâ Rasûlallah.bu adama yag ve balin parasini ver! demis. Rasûlullah da bu hâle gülmüs ve mal sahibinin isteginin verilmesini emretmistir. Peygamber'In sehâdeti veçhile vicdani Allah ve Rasûlullah sevgisiyle dolu olan Abdullah'in bu rind-mesreb hâli ve vak'alan hep böyle latîf idi. Peygamber onun bu islerine tebessüm edip gülerdi, islâm ahlâkçilari bu hadîse tutunarak âlimler ve emirler huzurunda kiymetli fikralar söyleyerek onlari güldürüp eglendirmenin caiz oldugunu istidlal etmislerdir.

[14] Bu hadîsin bir rivayeti yakinda geçti.

[15] Hadîs, basliktaki kisaltilmis ifâdeyi açiklamaktadir

[16] Buhârî bu baslikla, muayyen içkiciyi la'net etmekten nehy ile burada getirecegi hadîs arasini uyusturma cihetine isaret etmis gibidir.

[17] Süleyman el-A'mes: Hadîsteki "Eeyda" lafzi "Tavuk yumurtasi" ma'nâsma da gelir, fakat burada kasdoiunan o ma'nâ degildir. O, muhârib askerlerin baslarina giydikleri demirden yapilmis migferdir. Hadîsteki ip de âdî bir Ip degil, kiymetli bir iptir. Çünkü hirsizlik haddi icra edilmek için çalinan malin en az birkaç dirhem degerinde olmasi îcâb eder demek istemistir.

[18] Basliga uygunlugu "Dünyâda ikaaba ugratilirsa bu ikaab ona keffârettir" sözünden alinir.

Ubâde ibnu's-Sâmit, Birinci Akabe gecesinde bey'at eden oniki nakîbden biridir. Bu ilk Akabe gecesinde olan bey'attir ki, ona el-Mümtehme: 10. âyetin-deki bey'at sartlarinin ayni ile vâki' oldugundan "Bey'atu'n-Nisâ" denilmistir. Bu sartlarla mükellef olmakta erkekler ve kadinlar müsâvîdir. Ikinci Akabe'de ise Ensâr, evlâd ve iyâllerini nasil müdâfaa ve himaye ederlerse Rasûlullah'i da öylece müdâfaa ve himaye eylemek üzere bey'at etmisler ve ahidlerini hakkiyle îfâ ederek kendilerinden sonra tâ kiyamete kadar islâm'a girmis ve girecek olanlara veliyy-i ni'met (yânî en büyük ni'metin sahihleri) olmuslardir. Allah onlardan razi olsun!

[19] Basliga uygunlugu "Sübhesiz Allah Taâlâ sizlere kanlarinizi, mallarinizi, namuslarinizi birbirinize haram kilmistir "sözünden alinir. Bunun beyâni sudur: Mü'minin kani, mali, irzi diger mü'min için korunmustur, hiçbir kimseye onu mübâh saymaya kalkismasi halâl olmaz. Ancak bir hakk karsiligi olmak müstesna.

"Birbirinizin boyunlarina vuracak kâfirlere dönmeyiniz" sözünün ma'nâ-si hakkinda yedi görüs vardir:

* Bu, haksiz olarak onu halâî sayan hakkinda bir küfürdür.
* Murâd ni'mete ve Islâm hakkina nankörlüktür.
* Bu kisiyi küfre yaklastirir ve onu küfre götürür.
* Bu, kâfirlerin fiilleri gibi bir fiildir.
* Murâd hakîkî küfürdür, bunun ma'nâsi da: Kâfirler olmayiniz, fakat müs-Iümânlar olarak devam ediniz, demektir.
* Bunu Hattâbî ve digerleri nakletti: Murâd silâh ile kâfir olmaya, kâfirler olmaya çalismayiniz'dir. el-Ezherî: Silâh kusanan kimseye kâfir denilir, demistir.
* Bunun ma'nâsi: Birbirinizi küfre nisbet edip de birbirinizle kital yapmayi halâl saymaya kalkmayin demektir.

Bu görüslerin en zahir olani dördüncü görüstür. Bunu en-Nevevî söyledi. Kaadi Iyâd da bunu tercîh eyledi... (Aynî).

[20] Hadîsin bir rivayeti "Peygamber'in sifati bâbi"nda da geçti.

[21] Hadîsin birer rivayeti Isrâîl ogullari ve Menâkib'da da geçmisti. Müslim de bunu Hudûd'da getirdi.

[22] Usâme, Peygamber'in yüksek sevgisine güvenerek hirsizlik cezasinin affi için hiç kimsenin cesaret edemedigi bir sefaatte bulunmustu. Bu kadin, Fâtima bintu Esved idi ki, Mekke'nin fethi günü yüksek içtimaî mevkiine güvenerek ganimet malindan kiymetli mücevherler çalmisti. Bu hirsizlik yayilip duyulunca, Kureys bunun ser'î cezadan affi çârelerini aramaya baslamis ve sefaat için Usâme'yi bulmustu. Peygamber hiçbir te'sîr altinda kalmayarak, milletlerin bekaa esâslarindan olan ilâhî ve hukukî adaleti en kesin sekilde yerine getirmistir. Bu suretle de bütün insanliga en yüksek bir adalet örnegi vermistir. Allah'in salât ve selâmi O'na olsun!

[23] Âyetin devami: "Allah mutlak gâlibdir, yegâne hüküm ve hikmet sahibidir. Fakat yaptigi o hirsizlik hareketinden sonra tevbe eder, kendim düzeltirse, sübhe-siz ki, Allah onun tevbesini kabul eder. Çünkü Allah çok magfiret edici, çok merhamet eyleyicidir" (el-Mâide: 38-39).

"Hirsizlik fiilinin ceza ve nekâl olan haddi îcâb edecek bir cürüm olmasi için, mübâhlik sübhesi, haklilik sübhesi ve zaruret sübhesi bulunmamalidir....

Hirsiza bir özür sübhesi birakmamak için herhalde bir nisâbm da sart oldugu kat'îdir. Ancak bu nisâbm mikdân ictihâd sahasidir. Fakîhler sünnete nazaran bunun dörtte bir dînâr ile bir dinar veya on dirhem arasinda devam ettiginde ittifak etmislerdir. Safiî gibi kimisi asgarîyi, Imâm A'zâm gibi kimisi de a'za-mîyi tercih etmislerdir, ki sübheden tamamen salim olan da budur. Acaba on dirhemden ziyâde bir mikdâr kabulüne imkân yok mudur? Biz buna vardir cevâbini vermek istiyoruz ve nisâb mikdânnin bu iki sinir arasinda cereyani üzerinde ittifak edilmis olduguna kaail bulunuyoruz. Madem ki, nisabin asli mes'elesi ictihâd sahasidir ve madem ki bu bâbda sübhe mes'elesinin büyük bir ehemmi yeti vardir, o hâlde bunun ictihâdî mâhiyetini muhafaza eden bir zaman mes'e-lesi oldugunu kabul etmek lâzim gelir. Eger böyle olmasa idi, müctehidlere a'zamî ve asgari fikirlerini veren misâller ve haberler sabit olmazdi. Bir dînâr, bir mis-kâl altin demektir ki, o zaman ondört kirat olan sebi' vezni dirhem ile on dirhem gümüs kiymetçe buna denk idi. Oniki dirhem sayildigi dahî varsa da, bu daha küçük bir dirhem mikyasidir. Buna nazaran dörtte bir dînâr, üç dirhem olur... Demek ki, o zamanlar altin, gümüs farki ortalama olarak bire on; simdi ise bu fark bes-alti misli artmistir. Bir miskal altin, sekiz on dirhem degil, kirk-elli dirhem gümüs muâdiline çikmistir. Altin-gümüs farki böyle oldugu gibi, esya ile nakid paralar arasinda da bu farklar görülmektedir. Bir zaman bir miskâl altina denk olup zaruret sübhesini kesen on dirhem gümüs, bugün için o zamanin üç dirhem gümüsünden daha az bir kiymette bulundugunda sübhe olmadigi gibi, bugünün bir miskâl altim da böyledir. Binâenaleyh nisâb mikdâri, zaruret sübhesini def noktasindan zamanin degismesi ile degismektedir. Bu misâllerden istifâde ederek zamanina göre sübheye yer birakmayacak sekilde bir mik-dâr ta'yîni caiz, hattâ lâzimdir. Zîrâ: "Kim son derece açlik hâlinde çaresiz kalirsa, günâha meyi maksadi olmaksizin (haram olan etlerden yiyebilir). Çünkü Allah gafurdur, rahimdir" (el-Mâide: 3) hükmünün cezalarda dahî mu'teber oldugunda söz olmadigi gibi, bunun sübhesinin de mu'teber oldugunda sübhe yoktur. Ve iste nisâb mikdâri o günahi ve ona karsi ceza istihkaki ta'yîn edecek olan bir miyardir" (Hakk Dîni, II, 1673-1674)

[24] Alî'nin bu hükmünü Dârakutnî rivayet etmistir. Sâfiî de Kitâbu '1-fhrüâfta: Alî'nin hirsizin elini bilhassa küçük parmak, yüzük parmagi ve orta parmaktan keser de: Ben onu amelsiz birakmaktan dolayi Allah'tan utanirim, der oldugunu rivayet etmistir (Kastallâm).

[25] Katâde'nin sözünü de Ahmed, Târîh'inde rivayet etmistir.

[26] Bunun birkaç rivayetini Müslim de Hudûd'da getirmistir.

[27] Bu hadîs metinlerdeki "Micenn", "Hacefe", "Turs" kelimelerinin delâlet ettigi ma'nâlar Tavzih sahibinin beyânina göre birdir. Kalkan demektir. Ancak yapilis tarzlarina göre aralarinda fark bulunmaktadir. Bunlarin kiymetlerinin ne kadar oldugu bildirilmistir. Üç dirhem olmak ihtimâli de vardir, on dirhem olmak ihtimâli de vardir. Bundan sonra gelen Ibn Umer hadîsinde üç dirhem sözü açikça söylenmistir.

[28] Bunun bir rivayeti 12 rakamiyle geçmisti.

Yüce Allah hirsiz aleyhine el kesmeyi vâcib kilmak suretiyle mallan korumustur. Hâlbuki hirsizligin disinda olan mal kapmak, baskin ve talanla mali ga-nîmet olarak kapismak, bir kimseden haksiz oiarak zorla ve zulümle mal almak hususlarinda ise bu cezayi koymamistir. Çünkü bu nevi' suçlar, hirsizliga nis-betle az vâki' olur. Bu nevi' vak'alarda selâhiyetli merci'ler nezdinde istid'â etmek suretiyle mallarin geri alinmasi mümkün ve bir de hirsizlarin aksine bunun üzerine beyyine getirmek de kolay olur. Zîrâ hirsizlik üzerine beyyine getirmek nadiren kaabil olur. Iste bu sebeblerden ötürü hirsizlik isi büyük ve bundan men' hususunda daha te'sîrli olsun diye cezasi da siddetli olmustur. Müslümanlar kesme cezasinin furûâtinda ihtilâf etmislerse de umûmî olarak hirsizin elinin kesilmesinde ittifak etmislerdir {Müslim Ter., V, 277, 2. hasiye).

[29] Yânî hirsiz hadden sonra tevbe ettigi zaman bu tevbesi ona fayda verir

[30] Bunun bir rivayeti Sehâdetler'de uzun bir metinle geçmisti. Müslim'in bir rivayetinde bu fikra Mekke fethinde hirsizlik yapan yüksek mevki'li kadindir. Pey-gamber'in o zaman yaptigi hutbenin sonunda ayri bir fikra olarak Yûnus'tan getirilmistir. Müslim Ter., V, 281-282 "1688".

[31] Bunun bir rivayeti 9. bâbda, 13 rakamiyle de geçmisti.

Buhârî'nin hadîsin sonundaki sözü, el-Kusmeyhenî nüshasinda sabittir, digerlerinde yoktur.